

Groene BOA's: Onmisbaar voor een veilig en leefbaar buitengebied

Wist u dat er in onze gemeente mensen zijn die zich elke dag inzetten voor de veiligheid, rust en natuur in ons buitengebied? Dat zijn de groene BOA's - buitengewoon opsporingsambtenaren met een groen hart. Ze zijn misschien niet altijd zichtbaar, maar hun werk is van groot belang voor ons allemaal.

Wat doet een groene BOA?

Een groene BOA houdt toezicht op natuur, milieu en openbare orde in het buitengebied. Denk aan bossen, natuurgebieden, landbouwgronden en recreatiegebieden. Ze zorgen ervoor dat iedereen zich aan de regels houdt, zodat mens, dier en natuur in harmonie kunnen samenleven. Hun taken zijn heel divers. Ze controleren bijvoorbeeld of honden aan de lijn zijn in natuurgebieden, of er geen afval wordt gedumpt, of mensen niet illegaal aan het vissen of jagen zijn, en of er geen schade wordt toegebracht aan planten of dieren. Ook houden ze toezicht op recreatie, zoals wildkamperen of het stoken van vuurtjes op plekken waar dat niet mag.

Samenwerking is heel belangrijk

Michel is één van de groene BOA's in onze gemeente en werkt bij de hengelsportfederatie. Hij benadrukt het belang van samenwerking: "Om echt goed toezicht te houden op alle activiteiten in het buitengebied is een goede samenwerking onontbeerlijk. De Hengelsportfederatie weet alles van (illegale) visserij, de Wildbeheereenheden en Staatsbosbeheer hebben daarnaast direct in de gaten als de natuur, zowel dieren als groen, lijdt door toedoen van mensen.

Daarom trekken we ook vaak samen op. Surveillance doen we nooit alleen."

John is regiocoördinator van de BOA's en vult aan: "Het netwerk Samen Sterk In Gelderland is juist om die reden gestart, zodat toezichthouders en handhavers die actief zijn in het buitengebied elkaar snel weten te vinden. Wat veel mensen zich niet realiseren is dat onze (natuur)gebieden erg kwetsbaar zijn. Broedvogels kunnen verstoord worden waardoor hun jongen sterven, reeën kunnen door verstoring de weg op rennen of in het water terecht komen en sterven. Kwetsbare planten kunnen verdwijnen wanneer mensen deze vertrappen omdat ze niet op de paden blijven. Om die redenen gelden op veel terreinen huisregels."

Waar letten ze op?

Groene BOA's letten op allerlei zaken die de natuur en leefomgeving kunnen verstoren of beschadigen. Enkele voorbeelden:

- **Afvaldumping:** Zwerfafval en grofvuil horen niet in de natuur. BOA's sporen daders op en zorgen voor opruiming.
- **Hondenloslooptgebieden:** In sommige gebieden mogen honden loslopen, in andere niet. BOA's controleren of hondenbezitters zich aan de regels houden.

- **Bescherming van dieren en planten:** Ze letten op verstoring van broedende vogels, vernieling van planten of het verstoren van leefgebieden.
- **Illegale activiteiten:** Denk aan stroperij, wildcrossen met motoren of quads, of het zonder vergunning kappen van bomen.
- **Veiligheid:** Ze signaleren gevaarlijke situaties, zoals omgevallen bomen of kapotte hekken, en schakelen de juiste instanties in.

Ogen en oren

"De groene BOA's zijn dus onze ogen en oren in het buitengebied," stelt John. "En juist omdat ze nauw samenwerken met veel uiteenlopende partijen is een goede afstemming noodzakelijk. Wie is voor welk aspect verantwoordelijk en hoe voorkomen we dat er blinde vlekken ontstaan? Daarom is er regelmatig overleg met politie, brandweer of boerenbond ZLTO. Je informeert én leert van elkaar."

"Daarnaast blijven meldingen van inwoners en bezoekers van ons buitengebied heel belangrijk," vult Michel aan. "Boeren zien snel of ergens iets niet in de haak is, bijvoorbeeld een verlaten schuur waar plots auto's staan. Of plastic vaten in een weiland. Waar het om gaat, is dat we zuinig moeten zijn op onze natuur. Ook op de kleine natuurgebiedjes dicht bij de bebouwde kom. Want die zijn juist belangrijk voor het wild. Om over te steken of om tot rust te komen voordat ze in een groter natuurgebied komen."

Wat mag een groene BOA zoal?

Een groene BOA is geen politieagent, maar heeft wel dezelfde opsporingsbevoegdheden binnen zijn of haar taakgebied. Dat betekent dat hij of zij:

- Mag controleren of mensen zich aan de regels houden.
- Mag eisen (vorderen) dat mensen een ID-bewijs tonen.
- Mag een proces-verbaal opmaken bij overtredingen.
- Mag stopteken geven en voertuigen controleren.
- Mag mensen aanspreken en waarschuwen.

Waarom zijn groene BOA's zo belangrijk?

Ons buitengebied is een plek waar we allemaal van genieten: om te wandelen, fietsen, ontspannen of werken. Maar het is ook kwetsbaar. Zonder toezicht zouden er sneller misstanden ontstaan, zoals vervuiling, verstoring van dieren of gevaarlijke situaties. Groene BOA's zorgen ervoor dat onze natuur schoon, veilig en leefbaar blijft - nu en in de toekomst. Ze werken vaak samen met andere instanties, zoals de politie, boswachters, gemeenten en natuurorganisaties. Zo vormen ze een belangrijke schakel in het beschermen van onze leefomgeving.

Deelnemende groene partners:

- Hengelsport Federatie Midden Nederland
- Staatsbosbeheer
- Wildbeheereenheid Groot-Buren
- Wildbeheereenheid Wijchen en Waal
- Wildbeheereenheid Maas en Waal West

Andere partners zijn:

- De (blauwe) BOA's van de gemeente Heumen
- Team Milieu van Politie Oost Nederland.

Groene BOA's Michel (links) en John op surveillance in het vennengebied.

Wethouder Wim Wink (rechts) bezoekt Vintage and More in Malden. Links bedrijfsleider Bert de Haas.

Samen bouwen aan een circulaire toekomst

In een tijd waarin grondstoffen steeds belangrijker worden, biedt de circulaire economie een kansrijke en toekomstbestendige aanpak. Ook in onze regio – Gelderland-Zuid – groeit het besef dat we slimmer en zuiniger moeten omgaan met grondstoffen. Maar wat betekent dat precies? En hoe kunnen ook kleinere gemeenten hierin een rol van betekenis spelen?

Wat is circulaire economie?

De circulaire economie is een systeem waarin producten, materialen en grondstoffen zo lang mogelijk worden hergebruikt. Dus in plaats van gebruiksvoorwerpen en andere producten na gebruik meteen weg te gooien, kijken we hoe we ze kunnen hergebruiken. Wat kan ik er nog mee? Is het product nog te repareren? Zijn onderdelen of materialen nog bruikbaar? Door te recyclen verminderen we afval, besparen we kosten en beschermen we het milieu.

Een nationale ambitie

Nederland, en dus ook de provincie Gelderland, heeft de ambitie om in 2050 volledig circulair te zijn. In de uitvoeringsagenda Circulaire Economie 2025 – 2027 ligt de focus op het efficiënter gebruiken van grondstoffen, het stimuleren van circulair bouwen en het ondersteunen van innovatieve bedrijven. Ook wordt er gewerkt aan circulaire bedrijventerreinen en het hergebruik van bouwmaterialen.

Kansen voor kleinere gemeenten

Circulaire economie wordt vaak geassocieerd met grote steden of industriegebieden. Dat betekent echter niet dat er voor kleinere gemeenten geen kansen zijn voor circulariteit. Zo werkt onze gemeente nauw samen met andere gemeen-

ten in de Groene Metropoolregio in het programma Conceptueel Circulair Bouwen. Daarin is aangegeven hoe je kunt besparen op primaire grondstoffen, bijvoorbeeld door hernieuwbare materialen, zoals hout of biologisch isolatiemateriaal, te gebruiken of door hergebruik van materialen zoals gerecyclede bakstenen. Ook dat heeft een grote impact. Dit concept met circulaire criteria willen we in de bouwprojecten van onze gemeente standaard opnemen.

Urban mining

“Tien jaar geleden kwam dit begrip, dat vrij vertaald stads-mijnbouw betekent, voor het eerst op mijn pad,” vertelt Wim Wink, wethouder met circulariteit in zijn portefeuille. “In de 20e eeuw werd huisvuil en ander afval gestort op grote vuilnisbelten. Door de wereldwijde uitputting van materialen en grondstoffen bleek het ‘delven’ van waardevolle grondstoffen zoals oude elektronica en bouwmaterialen uit die vuilnisbelten heel zinvol. Recyclen in plaats van winning uit mijnen in de natuur. Voor mij een eye opener, dat we eigenlijk op diverse plaatsen in Nederland locaties met waardevolle metalen bezitten zonder dat we er ons bewust van zijn. Nu wel dus. Kortom anders denken bewerkstelligt anders doen!”

Voorbeelden uit de regio

Een mooi voorbeeld hoe lokaal denken leidt tot duurzame impact betreft de aanleg van enkele fietspaden in onze gemeente waarbij zogenaamd ‘grasfalt’ werd gebruikt: dit is een duurzamer alternatief voor traditioneel asfalt. Het is bijvoorbeeld toegepast in het fietspad langs de Sint Walrickweg.

In de gemeente Lingewaard worden bij gemeentelijke bouwprojecten materialen hergebruikt en wordt afvalscheiding actief gestimuleerd. Ook wordt samengewerkt met lokale ondernemers om reststromen uit de landbouw – zoals snoei-afval of mest – om te zetten in compost of biogas.

Hoe begin je als gemeente?

Een kleine gemeente die circulair wil werken, kan op verschillende manieren aan de slag:

- **Circulair inkopen:** Begin bij de eigen organisatie. Kies bij aanbestedingen voor producten en diensten die circulair zijn ontworpen. Denk aan meubels die modulair zijn opgebouwd of wegebouw met gerecyclede asfalt.
- **Samenwerken met lokale ondernemers:** Start een netwerk waarin bedrijven elkaars reststromen benutten. Bijvoorbeeld een bakker die oud brood levert aan een boer voor veevoer, of een bouwbedrijf dat resthout beschikbaar stelt aan een lokale meubelmaker.
- **Bewustwording en educatie:** Betrek scholen, inwoners en verenigingen bij circulaire projecten. Organiseer repair-cafés, geef voorlichting over afvalscheiding en stimuleer hergebruik (recycling) via kringloopwinkels of deelplatforms. Mooi voorbeeld is kringloopwinkel Vintage and More aan de Bolder in Heumen waar ook regelmatig een repaircafé wordt georganiseerd.
- **Circulair bouwen en renoveren:** Bij nieuwbouw of renovatie van gemeentelijke gebouwen kan gekozen worden voor herbruikbare of biobased materialen. Denk aan demontabele constructies of isolatie met natuurlijke vezels zoals vlas, kurk of houtvezel.
- **Monitoren en leren:** Houd bij hoeveel afval wordt bespaard, welke materialen worden hergebruikt en wat de impact is op CO₂-uitstoot. Zo kun je gericht bijsturen en successen delen.

Uitdagingen en ondersteuning

Natuurlijk zijn er ook obstakels. Wet- en regelgeving is soms nog niet ingericht op circulair werken. Niet elk afvalproduct mag zomaar als grondstof worden gebruikt. Ook ontbreekt het kleinere gemeenten soms aan capaciteit of expertise. Gelukkig zijn er steeds meer samenwerkingsverbanden en ondersteuningsmogelijkheden, zoals de Groene Metropool-regio. Door samen te werken, maken we grotere stappen.

De kracht van de gemeenschap

Wat circulaire economie in kleine gemeenten echt bijzonder maakt, is de betrokkenheid van inwoners. In een dorp waar mensen elkaar kennen, is het makkelijker om spullen te delen, samen compost te maken of een lokaal energie-initiatief op te zetten. Circulair werken wordt dan niet alleen een technische of economische opgave, maar ook een sociale beweging.

Toekomstbeeld: een circulaire gemeente

Stel je een gemeente voor waar afval niet meer bestaat. Waar gebouwen zijn gemaakt van herbruikbare materialen. Waar inwoners trots zijn op hun bijdrage aan een duurzame toekomst.

Dit is geen verre droom, maar een realistisch toekomstbeeld – mits we nu de juiste stappen zetten. Door klein te beginnen, lokaal samen te werken en gebruik te maken van bestaande netwerken, kunnen we als gemeente een groot verschil maken.

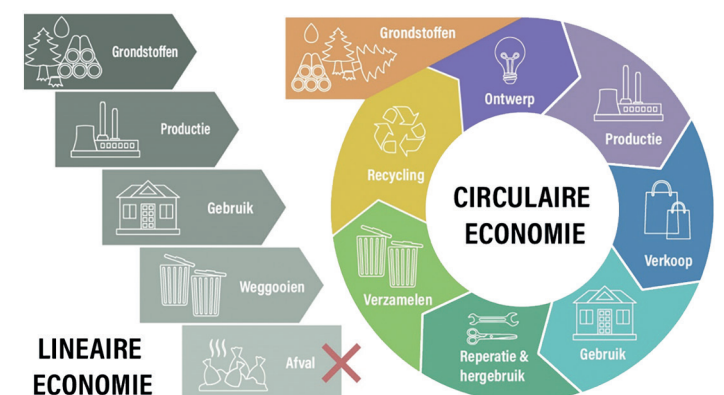
Meer weten?

Via de QR-code wordt de circulaire economie in een filmpje (Heroverwegen van vooruitgang: de circulaire economie) op Youtube op een eenvoudige en aansprekende manier uitgelegd.

Doe mee!

Wil je als inwoner, ondernemer of organisatie bijdragen aan een circulaire gemeente? Heb je ideeën of wil je meedenken? Neem dan contact op met het duurzaamheidsteam van de gemeente. Samen maken we de cirkel rond.

Heeft u nog vragen?
Ga naar www.heumen.nl